

Vrienden van het Spoorwegmuseum

Vrienden Dienst - digitaal

Jaargang 3 Nummer 27

Van Sneue Lijntjes en Verdachte Dijkjes

Lezing speciaal voor de Vrienden in het Spoorwegmuseum
Woensdag, 2 oktober 2019, 19.00 uur.

De geschiedenis en vooruitgang in een land is onder andere af te lezen aan de spoorlijnen. Om uiteenlopende redenen, veranderen spoorlijnen of verdwijnen ze zelfs. Maar "littetekens" in het landschap laten die verdwenen lijnen vaak nog zien. Hierover gaat de herfstlezing voor de Vrienden.

Al meer dan 25 jaar doen Michiel ten Broek en Victor Lansink onderzoek naar verdwenen spoorlijnen, zowel in archieven als "in het veld". Een opgeheven spoorlijn kan al tientallen jaren geleden opgebroken zijn, maar vrijwel altijd is de loop ervan terug te vinden en nooit verdwijnt hij helemaal uit het landschap. Onder dat motto belichten de sprekers, auteurs van de succesvolle "Atlas van de Verdwenen Spoorlijnen in Nederland" alsmede makers van de website "Railtrash", een aantal bekende en minder bekende binnen- en buitenlandse voormalige spoorlijnen. Soms is een spoorlijn nog vaak herkenbaar in de vorm van een "verdacht dijkje" in een weiland. Geefogende ogen herkennen zo'n dijkje meteen als een spoorrelict.

Makkelijker herkenbaar zijn de stationsgebouwen, wachtposten, bruggen en landhoofden die de loop van een voormalige spoorlijn verraden. Soms zijn er grootschalige infrastructuur werken verricht voor de bouw van een spoorlijn, die niet zelden al na enkele decennia werd gesloten omdat de opbrengsten van het vervoer niet aan de verwachtingen voldeden. Lansink en Ten Broek spreken dan van een "sneue spoorlijn", een mislukking zogezegd, maar wel een interessante geschiedenis en idem overblijfselen!

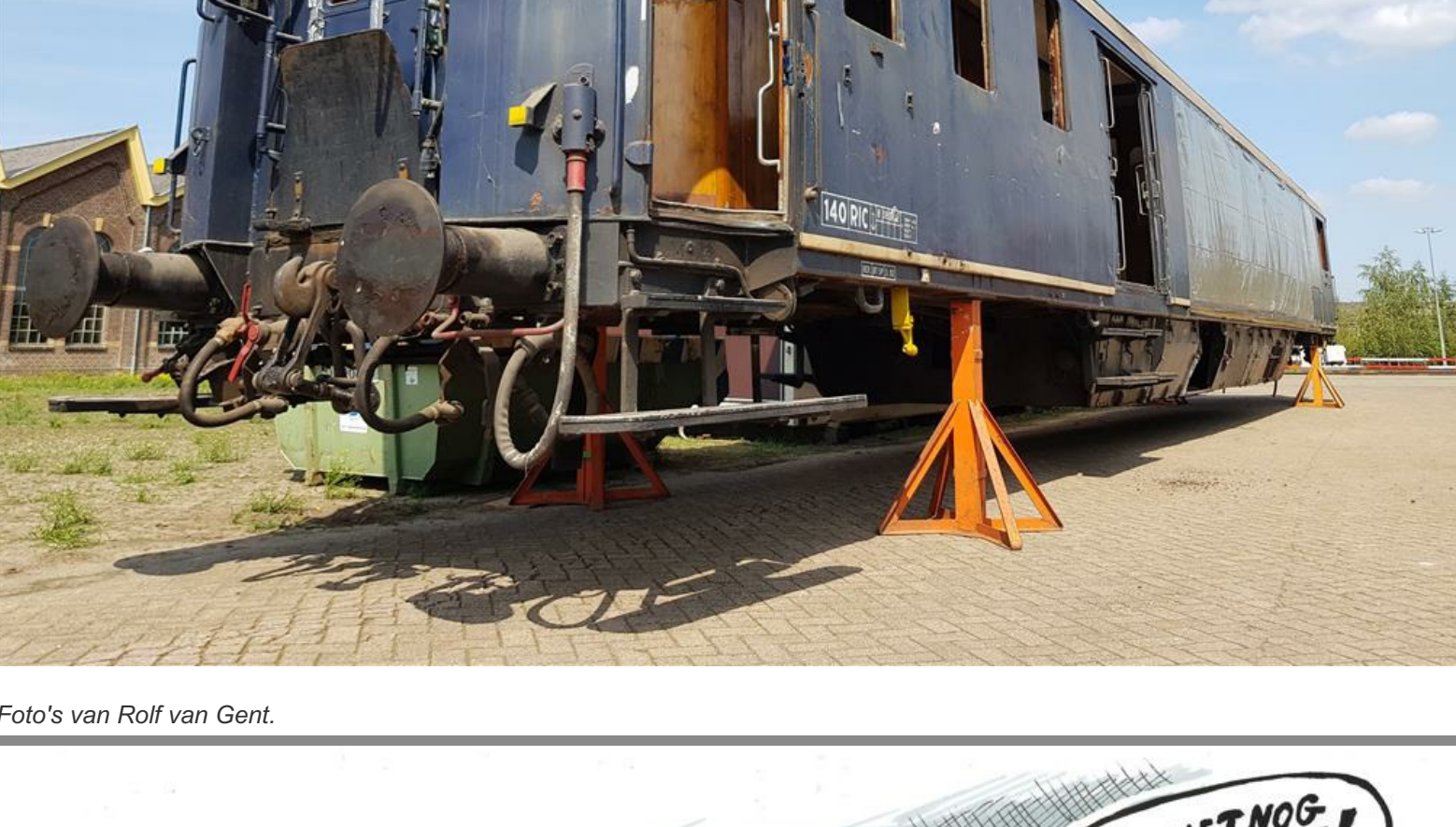
Met actuele beelden en historisch fotomateriaal nemen ze de Vrienden mee op een speurtocht door dit deel van de spoorweghistorie. Aan bod komen Nederlandse lokaal- en hoofdspoorwegen en lijnen van internationale allure, zoals de NBDS-lijn. Verder laten Victor en Michiel hun licht schijnen over enkele spectaculaire en militair-strategische, maar niettemin verdwenen spoorlijnen in Duitsland en Frankrijk, en vertellen ze over hun onderzoeksmethodes. De precieze locatie van deze 2 foto's? Dat zal dan op die woensdag duidelijk worden.

De presentatie vindt plaats op woensdag 2 oktober (aanvang 19.00 u), weer in de Wachtkamer Derde Klasse. De zaal is open om 18.30 u. U kunt zich aanmelden voor deze bijeenkomst via onze [website](#).

Restauratie van de RD 7659

De werkzaamheden aan de RD 7659 zijn in volle gang. De restauratie van dit rijtuig wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Vrienden en de Goede Doelen Stichting NH1816. Aan het rijtuig is in de loods in Blerick al behoorlijk gewerkt, de staking zelf, maar ook de beeldvorming over de interieur wordt onder handen genomen. Op 21 augustus 2019 werd buiten de loods met een belangrijk fase van de restauratie begonnen: het onder de bak weghalen van de draaistellen die voor een revisie naar een bedrijf in Duitsland zijn gebracht. De bak werd met hulp van twee grote kranen van de draaitellen gelicht en tijdelijk op bokken geplaatst. Het is de bedoeling dat de RD in 2020 centraal staat tijdens de tentoonstelling rond het thema 'eten en drinken in de trein'.

Foto's van Rolf van Gent.

Cartoon van Hans Proper

De Arend onder stoom

Vóór het aanbreken van een mogelijke vorstperiode is de Arend nog onder stoom te beleven op de volgende weekenden:

21 & 22 september 2019
 19 & 20 oktober 2019

De draaischijf is gerepareerd; hij draait weer!

Het euvel was een kapotte motor, maar deze is nu gerepareerd. De draaischijf kan daarom weer gedemonstreerd worden. Het filmpje over de draaischijf werd opgepikt door o.a. DUIC en de Telegraaf. Kijk het terug op [YouTube](#).

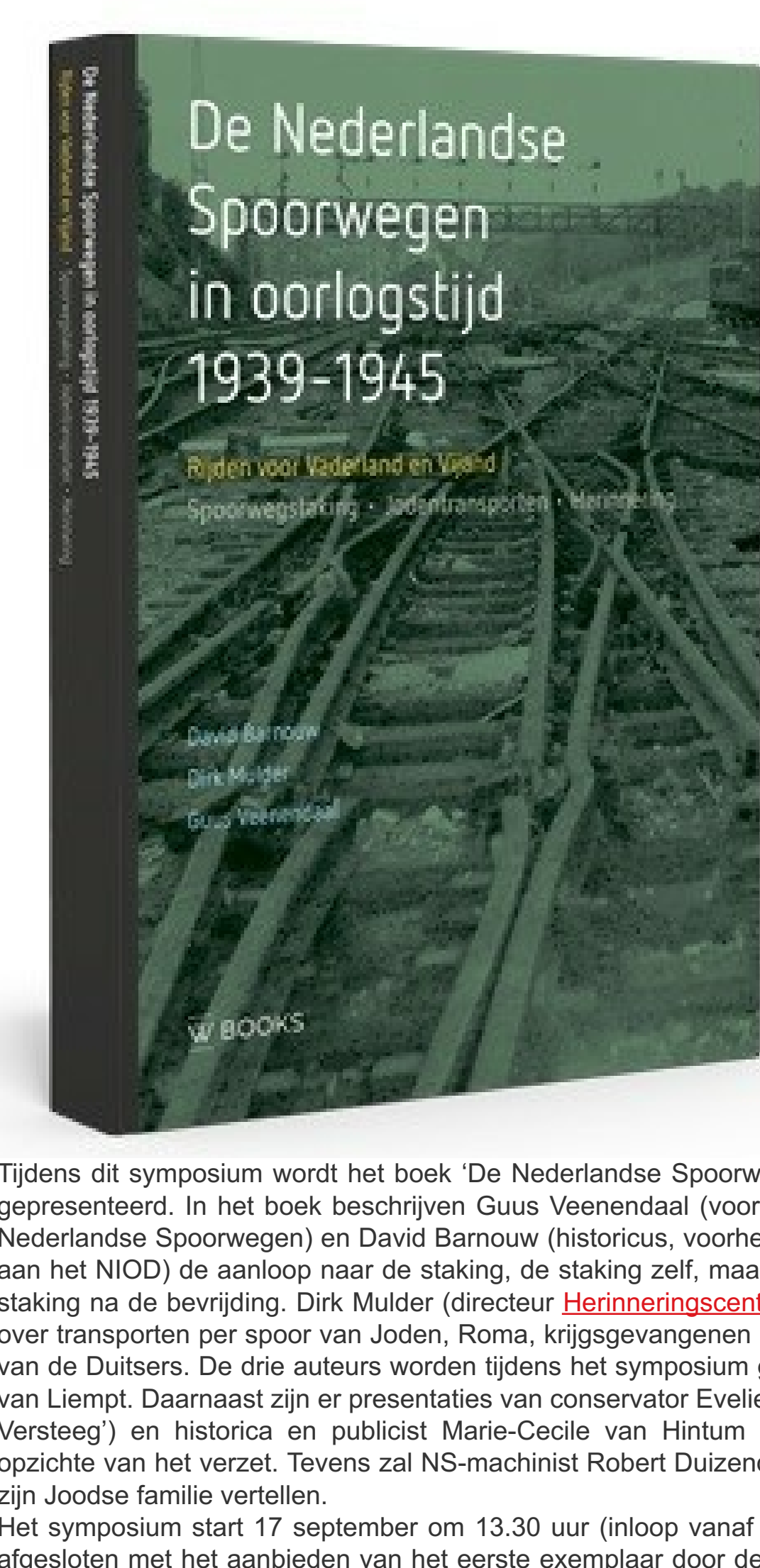
De Kinderen van Versteeg

De Kinderen van Versteeg. IN SYMPOSIUM: SPOORWEGEN IN WO-II

Op 17 september, 75 jaar na het uitroepen van de spoorwegstaking, wordt de nieuwe presentatie 'Kinderen van Versteeg' geopend. De titel slaat op de geheime code die NS met het verzet en de Nederlandse regering in ballingschap had afgesproken voor het geval het Nederlandse spoorbedrijf het treinverkeer stil moest leggen om een geallieerde invasie te ondersteunen. Deze code luidde voluit 'De kinderen van Versteeg moeten allen onder de wol'. Met Versteeg werd waarnemend NS-directeur Willem Hupkes bedoeld, zijn kinderen waren alle medewerkers van NS. En toen lag het spoorwegbedrijf ook werkelijk stil.

De opening 'Kinderen van Versteeg' gebeurt met de organisatie van een symposium over de rol van NS in de Tweede Wereldoorlog. In samenwerking met NS en uitgever WBooks.

Tijdens dit symposium wordt het boek 'De Nederlandse Spoorwegen in oorlogstijd 1939-1945' gepresenteerd. In het boek beschrijft Guus Veenendaal (voormalig bedrijfshistoricus van de Nederlandse Spoorwegen) en David Barnouw (historicus, voorheen als onderzoeker verbonden aan het NIOD) de aanloop naar de staking, de staking zelf, maar ook de beeldvorming over de staking na de bevrijding. Dirk Mulder (directeur [Herinneringscentrum Kamp Westerbork](#)) schrijft over transporten per spoor van Joden, Roma, krijgsgevangenen en andere groepen in opdracht van de Duitsers. De drie auteurs worden tijdens het symposium geïnterviewd door journalist Ad van Liemt. Daarnaast zijn er presentaties van conservator Evelien Pieterse (over 'Kinderen van Versteeg') en historica en publicist Marie-Cecile van Hintum over de houding van NS ten opzichte van het verzet. Tevens zal NS-machinist Robert Duizend het aangrijpende verhaal van zijn Joodse familie vertellen.

Het symposium start 17 september om 13.30 uur (inloop vanaf 13.00 uur) en wordt om 17.00 afgesloten met het aanbieden van het eerste exemplaar door de auteurs aan NS. Daarna is er voor iedereen gelegenheid om Kinderen van Versteeg te bezoeken.

Er zijn nog wat plaatsen beschikbaar voor het (gratis) symposium. Wilt U aanwezig zijn, meldt U dan even aan bij [Evertjan de Rooij](#), dan ontvangt U een inschrijflink. Vol is vol, want aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld.

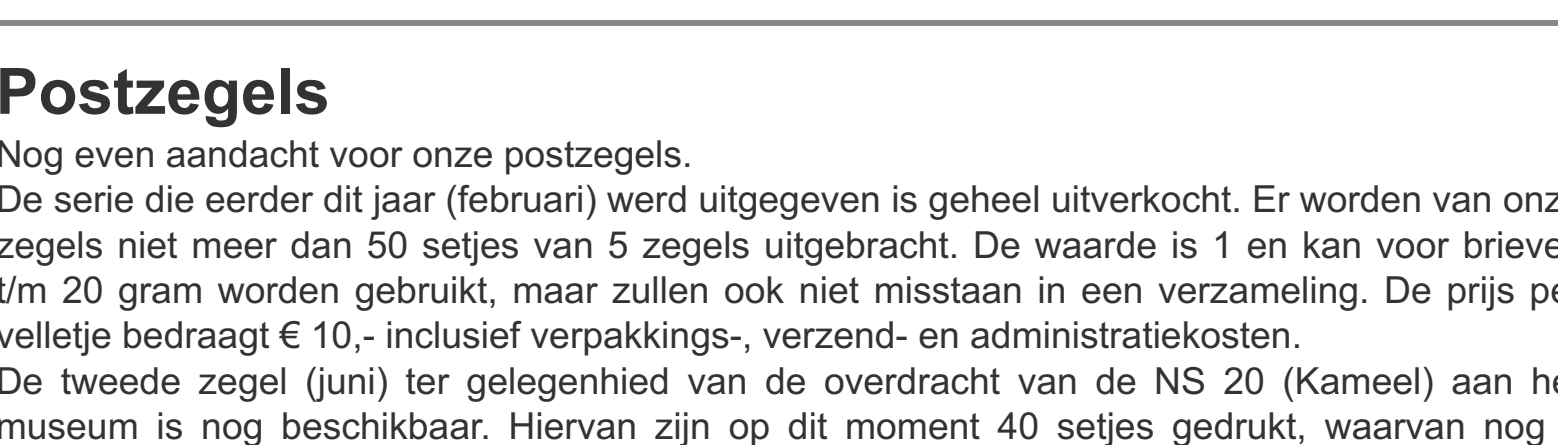

Oranje hesjes

Wist u dat?? De gele veiligheidshesjes in het Spoorwegmuseum zijn verdwenen! (Niet omdat de gele hesjes door de protesten tegenwoordig een heel andere betekenis hebben gekregen.) In de rest van Europa worden rond het spoor oranje veiligheids hesjes gedragen. Daarom is het met ingang van 1 juli 2019 ook in Nederland verplicht om rond het spoor oranje in plaats van gele veiligheidsvesten te dragen. Bij het rangeren en bij alle werkzaamheden in het Spoorwegmuseum zie je de Technische Dienst en werkgroepleden daarom lopen in nieuwe oranje vesten met logo van het Spoorwegmuseum aan de voor- en achterkant.

Techlab XL

De werkstations zagen er prachtig uit, ook het treintrekken was weer populair. Kijk maar naar [het filmpje van de editie van dit jaar](#). Met het motto weer de zomer, was het een ideale gelegenheid het Techlab in grootformaat buiten te beleven en kinderen en jeugdigen wat wegwijs te maken in spoorweg gerelateerde techniek. Volgend jaar weer?

Postzegels

Nog even aandacht voor onze postzegels. De serie die eerder dit jaar (februari) werd uitgegeven is geheel uitverkocht. Er worden van onze zegels niet meer dan 50 setjes van 5 zegels uitgebracht. De waarde is 1 en kan voor brieven t/m 20 gram worden gebruikt, maar zullen ook niet misstaan in een verzameling. De prijs per velletje bedraagt € 10,- inclusief verpakings-, verzend- en administratiekosten. De tweede zegel (juni) ter gelegenheid van de overdracht van de NS 20 (Kameel) aan het museum is nog beschikbaar. Hiervan zijn op dit moment 40 setjes gedrukt, waarvan nog 2 setjes beschikbaar zijn. Een nabestelling van 10 setjes is onderweg. Het plan is om 3 zegels per jaar te laten uitbrengen. Dat betekent dus dat er in oktober opnieuw een gelegenheid wordt benut om een nieuwe serie te laten drukken (50 setjes). Let op de aankondiging op de [website](#).

Bestellingen via onze [toko op de website](#) alwaar ook een duidelijke beschrijving van elke zegel staat. Nog steeds een aangename verrassing als uw postontvangers deze postzegel boven hun adres zien staan.

Raadsel

De oplossing van de vorige keer: is het bordje dat misstaat bij het rijtuigmodel in de gade bij de kluisjes, de Koninklijke Wachtkamer, het bagagedepot met de kijkozinnen/kijkkoffers en de weg naar de toiletten. Werkelijk een groot model vervaardigd uit hoofdzakelijk teakhout.

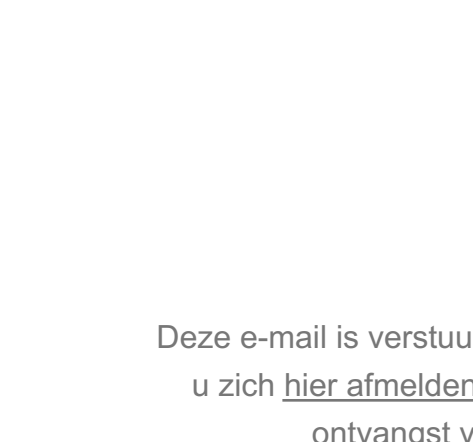
Nu weer het nieuwe raadsel onder het motto: "ken uw museum"!

Waar is dit meetinstrument te vinden en waar dient het voor?

Bijdragen?

Als U ook een bijdrage wilt leveren, stuur dan Uw eventuele opmerkingen, suggesties of foto's naar:

redactie@vriendennsm.nl
editor@vriendennsm.nl

www.vriendennsm.nl www.spoorwegmuseum.nl

Redactie: Rick Meijer Eindredactie: Peter van Dorp
 Layout: Piet Meijer *Kopfoto: P. van der Vlist*

Deze e-mail is verzonden aan [{{email}}](#). • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u redactie@vriendennsm.nl toe aan uw adresboek.

